

Identificatie- en meldingsplicht voor financiële dienstverlener in aantocht

Mr. R. Vos , mw.drs. A.A.H. Lijs , datum 01-06-2002

Datum

01-06-2002

Auteur

Mr. R. Vos [\[i\]](#), mw.drs. A.A.H. Lijs [\[i\]](#)

Auteursprofiel

Mr. R. Vos

mw.drs. A.A.H. Lijs

Vakgebied(en)

Omzetbelasting / Algemeen

Is de belastingadviseur straks ook onbezoldigd opsporingsambtenaar?

Mr. R. Vos [\[i\]](#), mw.drs. A.A.H. Lijs [\[i\]](#)

Op 31 mei 2002 heeft de Minister van Financiën een ontwerp Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) tot aanwijzing van instellingen en diensten in het kader van de Wet Identificatie bij dienstverlening (hierna WID) en de Wet Melding Ongebruikelijke Transacties (Wet MOT) aangeboden aan de Tweede Kamer. Kort gezegd komt het er op neer dat met deze AMvB bepaalde vormen van dienstverlening door notarissen, advocaten, accountants en makelaars in onroerende zaken onder de werking van de WID en de Wet MOT worden gebracht.

Wet MOT

De Wet MOT is in 1993 ingevoerd naar aanleiding van Europese regelgeving die de strijd aanbond met het witwassen van crimineel geld. Op grond van de Europese richtlijn inzake witwassen van 10 juni 1991 (91/308/EEG) zijn de lidstaten van de EU verplicht om er voor te zorgen dat bepaalde aangewezen instellingen melding maken van feiten die zouden kunnen wijzen op het witwassen van geld. Op grond van de Wet MOT zijn sinds 1993/1994 financiële instellingen, zoals banken en creditcardmaatschappijen, verplicht om ongebruikelijke transacties te melden. Transacties boven een bepaald bedrag worden als ongebruikelijke transacties beschouwd.

De nieuwe AMvB houdt verband met de Richtlijn van de Raad van de EU tot voorkoming van het financiële stelsel voor het witwassen van geld (nr. 2001/97/EG). In deze Richtlijn is de meldingsplicht, die reeds geldt voor banken enz. uitgebreid met de aangewezen vrije beroepsbeoefenaren wanneer zij handelen in het kader van hun beroepsactiviteiten en bepaalde diensten verlenen, tenzij sprake is van bepaalde omstandigheden.

Het meldingssysteem houdt in dat ieder die beroeps- of bedrijfsmatig een aangewezen dienst verleent, verplicht is een daarbij verrichte of voorgenomen ongebruikelijke transactie onverwijld aan te melden bij het meldpunt ongebruikelijke transacties.

Welke instellingen zijn gehouden tot melding en identificatie?

De navolgende personen en instellingen vallen onder de identificatie- en meldingsplicht:

- 1 de natuurlijke persoon, rechtspersoon of vennootschap die als advocaat, notaris of kandidaat-notaris dan wel in de uitoefening van een gelijksoortig juridisch beroep of bedrijf zelfstandig of bedrijfsmatig bepaalde hierna te noemen werkzaamheden verricht (art. 1, eerste lid, onderdeel d, Ontwerp AMvB);
- 2 de natuurlijke persoon, rechtspersoon of vennootschap die als openbare registeraccountant, openbare accountant-administratieconsulent, belastingadviseur dan wel anderszins zelfstandig onafhankelijk beroeps- of bedrijfsmatig bedrijfseconomische of fiscale werkzaamheden verricht (art. 1, eerste lid, onderdeel e, Ontwerp AMvB).

Meldingsplichtig is degene die zelfstandig beroeps- of bedrijfsmatig de aangewezen dienst verleent en niet de medewerker die in loondienst werkt. Doorgaans zal het de instelling zijn die de melding doet. Als een melding komt van een in loondienst zijnde medewerker of deze medewerker laat ten onrechte een melding na dan zal de instelling daarvoor verantwoordelijk zijn. Het is dus zaak voor advieskantoren, welke medewerkers in loondienst hebben, om interne regels op te stellen met betrekking tot de meldingsplicht.

Advocaten en notarissen werken met een eigen beroepsmatige verantwoordelijkheid - wettelijk beschermd beroep - en voor

de identificatie- en meldplicht brengt dat met zich mee dat de advocaat en notaris in persoon verantwoordelijk is voor de naleving van de identificatie- en meldplicht. Met andere woorden, bij de belastingadviseur die als werknemer werkzaam is voor een belastingadvieskantoor, ligt de meldplicht bij de werkgever. Een advocaat die werknemer is bij een advocatenkantoor is zelf voor de identificatie- en meldplicht verantwoordelijk.

Welke transacties moeten worden gemeld?

Onder het begrip transactie wordt voor de Wet MOT verstaan: een handeling of samenstel van handelingen van of ten behoeve van een cliënt in verband met het afnemen van een dienst. Een transactie is ruimer dan de obligatoire overeenkomst.

Om te bepalen of een transactie als ongebruikelijk moet worden aangemerkt, zijn zogenoemde objectieve en subjectieve indicatoren vastgesteld. Een objectieve indicator is het doen van contante betalingen boven een bepaald grensbedrag (€ 15 000). Een subjectieve indicator is als er aanleiding is om te veronderstellen dat de transactie verband kan houden met witwassen. Speciale aandacht verdient de situatie dat het grensbedrag, zoals genoemd als objectieve indicator, niet in één maar in meerdere betalingen geschiedt.

Op het moment dat aan de hand van een of meer indicatoren is vastgesteld dat een transactie ongebruikelijk is, dient deze transactie te worden gemeld. Op grond van art. 19 van de Wet MOT moet de financiële dienstverlener de melding geheim houden voor de cliënt. De melding vindt plaats door het invullen van een formulier - hetgeen ongeveer 10 minuten invultijd in beslag schijnt te nemen - of elektronisch.

De diensten die onder de identificatie- en meldplicht vallen zijn onder meer:

- oprichten en beheer van vennootschappen;
- werkzaamheden op fiscaal gebied, inhoudende het verstrekken van belastingadvies, alsmede het verzorgen van belastingaangiften en daarmee verband houdende werkzaamheden dan wel het verrichten van werkzaamheden in verband met het samenstellen, beoordelen of controleren van de jaarrekening of het voeren van administraties door de hiervoor vermelde personen en instellingen (art. 2, eerste lid, onderdeel e, Ontwerp AMvB).

Voor uitsluitend advocaten en notarissen geldt dat indien en voor zover de werkzaamheden verband houden met de bepaling van de rechtspositie van een cliënt, diens vertegenwoordiging in rechte, het geven van advies over het instellen of vermijden van een rechtsgeding, er in zoverre geen identificatie- en meldplicht geldt (art. 2, tweede lid, Ontwerp AMvB). Belastingadviseurs, die hun cliënten vertegenwoordigen voor de belastingkamer van het hof en de Hoge Raad hebben eveneens geen meldings- en identificatieplicht voorzover zij hun cliënt in rechte vertegenwoordigen, voor, tijdens en na een rechtsgeding.

Wanneer dient identificatie plaats te vinden?

In principe mag er geen dienstverlening plaatsvinden voordat een cliënt is geïdentificeerd. Deze identificatie dient plaats te vinden bij elke nieuwe opdracht. Dit betekent dat een cliënt, waarvoor een belastingadviseur slechts de aangifte verzorgt, opnieuw geïdentificeerd dient te worden indien de dienstverlening wordt uitgebreid met advieswerk. Dit geldt immers als een nieuwe dienstverlening. Aangezien niet duidelijk is of het doen van aangifte als een doorlopende dienst wordt gezien, zou het zelfs kunnen betekenen dat de identificatieplicht voor iedere nieuwe aangifte geldt. Binnen de BTW-praktijk zou de inwerkingtreding van de WID dan kunnen leiden tot een maandelijks identificatieplicht.

In beginsel zal identificatie van een cliënt plaats moeten vinden in persoon, op de wijze zoals vastgelegd in de Wet identificatie bij dienstverlening. Identificatie van een internationale cliënt, die niet in persoon kan worden geïdentificeerd, kan ook plaatsvinden door een derde, die wel in staat is de cliënt te ontmoeten. Bij dienstverlening aan een vennootschap of rechtspersoon rijst de vraag hoe en wie geïdentificeerd moet worden. Deze identificatie vindt plaats door middel van een gewaarmerkt uittreksel uit het register van de Kamer van Koophandel dan wel (voor buitenlandse rechtspersonen, die niet in Nederland zijn gevestigd) een gewaarmerkt uittreksel uit het officiële handelsregister van de staat waar de statutaire zetel van die rechtspersoon zich bevindt. De identiteit van reeds bestaande cliënten hoeft pas plaats te vinden indien sprake is van een nieuwe dienstverlening.

Hoe om te gaan met meldingsplicht bij inkeeraangifte?

Een belastingplichtige kan voordat een belastinginspecteur bekend is met de onjuistheid of onvolledigheid van een aangifte tot inkeer komen door ofwel alsnog een juiste en volledige aangifte te doen dan wel inlichtingen te verstrekken. Als een belastingadviseur, gemachtigd door diens cliënt, een inkeeraangifte wil doen terwijl eveneens een meldingsplicht bestaat, is het van belang deze trajecten gelijktijdig in werking te zetten. Beide trajecten zijn weliswaar niet aan elkaar gekoppeld maar verdachte transacties moeten wel aan de FIOD-ECD worden gemeld. Door gelijktijdig melding te maken, wordt voorkomen dat gegevens waarop een inkeeraangifte betrekking zal hebben op voorhand beschikbaar komt. Deze situatie zou kunnen worden ondervangen door een advocaat-belastingkundige de inkeeraangifte te laten doen. Een advocaat heeft immers geen meldingsplicht waar het gaat om de bepaling van de rechtspositie van een cliënt.

In het geval een cliënt, na overleg te hebben gevoerd met zijn adviseur, besluit om niet over te gaan tot het doen van inkeeraangifte, ontstaat voor een belastingadviseur alsnog een meldingsplicht met het risico dat deze melding via de FIOD-ECD wordt doorgegeven. Nu een advocaat-belastingkundige geen meldingsplicht heeft bij het bepalen van de rechtspositie van een cliënt, ligt het voor de hand om slechts een advocaat-belastingkundige in vertrouwen te nemen bij het doen van inkeeraangifte. Een cliënt zal dus moeten weten dat het van belang is om met gevoelige informatie naar een advocaat-belastingkundige te gaan om zo meer zekerheid te krijgen met betrekking tot het achterwege blijven van een melding.

Slotopmerkingen

Met de inwerkingtreding van de WID en de Wet MOT zal de werkdruk van adviseurs toenemen. De toename zal vooral zijn gelegen in het feit dat identificatieplicht ontstaat voor elke nieuwe dienstverlening ongeacht of er sprake is van een bestaande of nieuwe cliënt. Bij een in Nederland gevestigde cliënt zal de tijd, die gemoeid is met identificatie, gering zijn. De identificatie van een in het buitenland gevestigde cliënt zal echter veel tijd in beslag nemen ofwel doordat een derde de cliënt in persoon dient te identificeren ofwel doordat een gewaarmerkt uittreksel moet worden verkregen. Dit kan in sommige staten een aanzienlijke tijd in beslag nemen.

De inwerkingtreding van de Wet Melding Ongebruikelijke Transacties is zeker van invloed op de relatie tussen cliënt en adviseur. Adviseurs moeten immers melding maken zodra het vermoeden bestaat dat ongebruikelijke transacties plaatsvinden. Nu deze melding geheim moet blijven ten opzichte van de cliënt kun je je afvragen of er nog wel een vertrouwensrelatie bestaat tussen adviseur en cliënt. Enerzijds heeft de adviseur een eigen verplichting om ongebruikelijke transacties te melden. Hij zal zich echter wel moeten realiseren dat niet ten onrechte melding wordt gedaan. Een vertrouwensrelatie brengt met zich mee dat kritisch wordt beoordeeld of melding plaats moet vinden. De wijzigingen van de Wet Identificatie bij Dienstverlening en de Wet Melding Ongebruikelijke Transacties zullen vermoedelijk nog aan het eind van de zomer van dit jaar in werking treden.

Voetnoten

[*]

Mr. R. Vos en mw drs. A.A.H. Lijs zijn beiden werkzaam bij Deloitte en Touche Amstelveen.

[**]

Mr. R. Vos en mw drs. A.A.H. Lijs zijn beiden werkzaam bij Deloitte en Touche Amstelveen.